

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábon postáért egyeztetlen hirdetésnél 10 Hl., többzetűl hirdetésnél 14 Hl. — Hivatalos hirdetésnél minden szöveg 4 Hl. — Hirdetéseket és álmak HORVÁT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő:
ÉLES KÁROLY.
A kiadók nevében:
Lukonich Gábor dr.
Bárdi György dr. Darnay Kálmán.

A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk.
Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők.
Kéziratokat nem küldünk vissza.

A csabrendeki iskola.

Láttam a perlaki állami elemi iskolát és szívem eltelt gyönyörűséggel. Visszaemlékeztem a csabrendeki állami elemi iskolára s szívem eltelt keserűséggel. Összehasonlítva a két intézetet, a népese két leányiskola jutott eszembe: a dédelgetett, becézgetett kedvenc, akit selyemszoknyába bújtat, ékszerrel teleaggat az anyai szeretet; és a szegény hamupipóke, aki toprongyos ruhában jár, hamupogácsát eszik és a konyha kuckójában húzza meg magát éjszakára.

Ilyen hamupipóke a csabrendeki állami iskola. Valóságos mostoha gyermeke a községnek, a tanfelügyelőségnek, a miniszteriumnak és az államnak.

Vajjon mivel érdemelte meg ez az intézet, hogy immár negyedszázada játsza a hamupipóke szerepét az állami iskolák között? Miért a mostoha elbánás, hogy senki sem törődik vele? Hiszen az a negyedfélezer lélek mind édes szülőtte e hazának, mind az édes anyanyelvet, a magyart, beszéli és egy sincs közte mostoha. Talán éppen ezért?

Akiknek vele törődniök kellene, bizonyosan azt gondolják: édes vérünk ugyanis mind, akik olthatatlan szeretettel csüggnék a legdrágább édes anyán, a magyar hazán, s a mostoha sors kemény ridegségében sem szakadnak el attól az édes anyától.

Hát én helyesnek vallok azt, hogy az állam a nemzetiségi helyeken gyönyörű iskolákat épít, hogy már az épület külsejével is

képviselje az állam erejét, hatalmát, méltóságát. De ugyanazt kérem, követeltem a tiszta magyarajku községek számára is, mert ennek a tiszta magyar fajnak kulturális emelése a legelső nemzeti érdek és feladat. Amint ezt az érdeket elejtjük, ezt a feladatot nem teljesítjük: elveszítjük a magyar vezető erejét ebben az államban s ha ezt elvesztette, vele hullott e földnek magyar jellege, vele az ezeréves Magyarország.

Azért támadt szívemben keserűség, midőn a perlaki diszes iskolaépületet szemlélve, visszagondoltam a csabrendeki iskola valóban nyomorúságos helyzetére.

Perlakon gyönyörű szép parkban áll az emeletes iskolaépület. Közvetlen mellette a két kisdudovó: az államé és a Dunántúli Közművelődési Egyesületé. Csabrendeken az osztályok a község négy pontjára szétszórva vannak. Egy nagy urasági majorban van három osztály. Ugyane majorban biká-, tehén- és ló istállók, cselédlakások, kovácsműhelyek. Ugy-e, mindezek az iskola közvetlen szomszédságába, vele egy udvarba valók? Talán a szemléltető oktatás kedvéért. Az, hogy a majorbeli sürgősforgás, a szekerek ki-bejárása, a kovácspöröly messze elhangzó zuhogása zavarja az oktatást, számba sem jöhet. Éppen úgy nem számít, hogy a major udvarán ficánkoló állatok a gyermekekben kárt tehetnek, meg hogy a bikák és tehének szerelmeskedése egyszerre tönkreteszi a gyermekek erkölcsi nevelését.

Az ugynevezett ispánlakásban szintén istálló foglal helyet az iskolával egy udvarban.

A régi mesteriskola termei téglások.

A negyedik iskolában szűk, kicsiny udvaron két magánlakás is van, ezek közül egyik asztalosműhellyel, ami megint éppen alkalmas foglalkozás a tanítás csendjéhez.

Mindezek után meg kell jegyeznünk, hogy az összes osztályok alacsony, szűk, sötét termekben, ütött-kopott épületekben vannak, olyan rozoga ablakkal, hogy egy jó szél valamennyit elhordhatja a hetedik határba. Az ajtó, a kályha, az egész felszerelés nem enged az ablakoknak egy szemernyit sem.

Ilyen termekben nyomorognak a csabrendeki állami elemi iskola osztályai negyedszázadon át, ezekben pusztul a gyermekek és tanítók testi ereje és épsége s bizony még alig van intézet széles e hazában, ahol betegség miatt a tanítótestületben olyan gyakran mertilne föl a helyettesítés szükségessége, mint Csabrendeken.

Most pedig szóljunk arról, ami nincs.

Perlakon három kedves, barátságos épület fogadja be a kisdudovát. Három mintaszertűen felszerelt kisdudovója van. Csabrendeken lakik 3451 lélek, van 145 ovóköteles gyermek, ám a kisdudovás törvényének tizedik évében még csak gyermekmenedékháza sincs. Mennyi kár, mennyi veszedelem keletkezett ebből. Csak a múlt tavasszal is egy ovóköteles gyermek vesztette életét, a másik súlyos betegséget kapott az uccán, éppen abban az időben, midőn az ovóban lett volna a helyök. Azután meg sehol annyi tüzeset nem fordult elő gyermekjátékból, mint Csabrendeken s bizony az elhamvadt, porráégett értékekből az állami

Pista bátyám szerencséje.

— A Sümeg és Vidéke eredeti tárcája. —

Bizony még ma is emlegeti Pista bátyám a lendvai vásárt. Hej, az a nyul, az a nyul, csak az ne lett volna a dologban, akkor minden másképp ült volna ki. Mert az én Pista bátyám nagyon babonás ember. De nem vágok a szónak elbe, hanem elmondom, a hogy az eset történt.

Már az új bor is megfőtt, az idő hűvösre vált, úgy szót Márton téjban volt, — kezdé egyik este Pista bátyám beszédét, — mikor egyet gondoltam s elhatároztam, hogy nincs más hátra, azt a két csikót eladom a lendvai vásáron.

Az a váltó, az a váltó! Mindig a jó ember veszt. Én is úgy jártam. Váltót irtam alá kezesképpen, s még ma is nyögöm a barátságot.

No, de hagyjuk ezt most.

Amint a vásár napja közeledett, átment Pista bátyám a jegyző kórához, hogy az új szűrt kölcsön kérje, s az eső ellen védve legyen. Az igaz, hogy a koma csak a múlt héten vette a szűrt s még maga sem használta, de a Pista bátyámnak mégis oda adta, lelkére kötve, hogy azután úgy vigyázzon ám rá, mint a szeme világára.

Megköszönve a szivességet, Pista bátyám utnak indult.

Négy óra járás kocsin Lendva Pista bátyám lakásától. Szerencsésen el is ment már vagy három óra járást, mikor az országutól jobbra az egyik tarlón egy nyulat lát feléje közeledni. Mit csináljon most, gondolá ijedtében azt csak nem enged-

heti meg, hogy a nyul a kocsija előtt átszaladjon, mert akkor vége a jó vásárnak, neki pedig most pénzre van szüksége. Meg van! Gyors tüetésben hajtja a csikókat, hátha sikerül a nyulat úgy elhagynia, hogy az a kocsij után fusson az uton keresztül, ne a kocsij előtt. Gyorsan haladt a kocsij s úgy látszik, Pista bátyám terve beült, mikor az az átkozott nyul egyet gondolva, nem fut az uton keresztül, hanem az országutal párhuzamosan törtét szintén előre. Pista bátyámmal kezdett a világ forogni. Mit csináljon, mi tévő legyen? Nincs más hátra, el kell azt a nyulat kertiáni s e szilárd elhatározásában a csikókat megcsapkodva, a gyeplőt neki erőszakra, szelvésként vágatott előre. A hab szinte szakadt a csikókról. Nem baj, még 5 perc csak és eléri a szélső házat s akkor fittyet hány a nyulnak, De nem így volt az a végzet könyvében megírva, Alig gondolta el ezt Pista bátyám magában, az az átkozott nyul mintha csak meg lett volna babonázva, alig 2-3 percnire a szélső háztól, — irányt változtatva — a kocsij előtt átszaladt.

Vége van! — sziszeregte kezét ökölbe szorítva Pista bátyám s rögtön megállítá a kocsiját.

A nap nyugvóban volt. Isten neki — gondolá magában, — történjék, aminek történnie kell. Hogy jó nem lesz belőle, az bizonyos sezzel bement a városba. A vendégülbe szállt. A vásárosok egyre jöttek s a vendéglő is élénkebb lett. Pista bácsi az egyik asztalnál letelepedett s ügye-bajos dolgán tündöve nézte, amint a szomszéd asztalnál folyt a hazárd kártyajáték. Eleinte ügyet sem vetett a dologra, de amint a kártyasztalon egyre több és több pénzt látott, fölbredt benne a kíváncsiság s közelebb ment. Majd azon

tündött, milyen jó volna neki, annak a pénznek csak a fele is. Utóbb azt gondolta, hátha 5 is nyer. Az igaz, hogy csak 20 koronája van, de nyerni azzal is lehet, csak szerencséje legyen. A következő percben már a játékok közt ült. Jött — ment a kártya. Az izalmakat minék irjam le, elég, ha annyit mondok, hogy nem tellett bele egy óra s Pista bácsi egy korona híján minden pénzét elvesztette.

Mi lesz most gondolá magában, miközben egyre ostoba kapzsiságát szidta. Azzal a megmaradt pár fillérről — ismeretlen ember letére — a vacsoráról és a szobáról le kellett mondania. Alig várta, hogy reggel legyen, kiment az istállóba körülnézni. Akkor vette észre, hogy a jegyző komától kölcsön kért új szűr nincs sehol. Hiába kutatott, kérdezősködött, senki sem tudott felvilágosítást adni.

Ennyi kellemetlenség, ennyi baj, egymás után! És bizonyos, hogy mindezt a nyul okozta. Még a többit meg se emlitené, csak az a szűr ne volna kérdésben. Egész életében gondos ember volt, soha semmit el nem vesztett, s ime, most csuffá tette valami gézengúz. Nem boszankodnék annyira, ha a sajátja lett volna, de mikor a másé volt. Hogyan megy most haza, mit mond a koma?

Pista bácsit a guta kerülgette mérgében. Hamar befogta a csikókat s indult ki a vásárra. Mikor a helypénzt is kifizette, egy fillérje sem maradt. A vásárra jött-ment a sok vevő. Nézték is a csikókat, de hiába komoly vevő nem akadt.

Mindez az átkozott nyul miatt, — dörmögte Pista bácsi.

Már délutánra járt az idő, midőn befogott s

iskolát akár kétszer is fölépíthették volna a kisedovóval együtt.

Vajjon ki adja vissza azt az elpusztult életet és ki téríti meg az elhamvadt értékeket?

Ilyen nagy és ugyyszólván tiszta földmives községben valóban bűnös mulasztás, hogy kisedovóról máig sem gondoskodtak.

Ime a halvány vázlat Csabrendek kulturális képéről. Nem használtunk tulságos sötét színeket, mégis oly lélekelszomorító ez a kép. Annál szomorúbb pedig, mert azt kell látnunk, hogy az iskola ügyével ugyyszólván senki sem törődik. Gondnokság nincs, azaz csak a papíron van. A helybeli intelligencia cseppet sem törődik az iskola szomorú sorsával, a tanítóknak pedig vajjon mi befolyása van az iskola miserábilis állapotának bolygatására?

Perlak derék intelligenciája a hazafias érzelem lángjától, a kultúra iránt égő lelkesedés hevületétől áthatva, csüggedetlen kitartással támogatta a múltban és támogatja a jelenben iskolájuk ügyét. El is érték, hogy ma mintaiskolával dicsekedhetnek.

A csabrendeki iskola sorsával talán még a jó Isten maga sem törődik.

Igy azután év pereg le évre, a csabrendeki iskolán legfőleg az idő vihara hagy még szomorúbb nyomokat s csak a tanítók lelkeiben ég jobban-jobban a vágy, hogy iskolájuk a mostani nyomorúságos helyzetből kiemelkedjék.

Egyébként minden marad a régiben, úgy mint 25 év előtt.

A lépfenéről.

A keleti marhavészt kivéve, — mely betegség Magyarországon az 1881-ik évben uralkodott utólag, — az állatok fertőző betegségei között a legsúlyosabb a lépfene (anthrax). Sajnos, hogy újabbán majd mindennap érkezik értesítés, hogy a szomszéd járások területén egy-egy községben, sőt a saját községünk határában is lépfene szórványosan, egy községben pedig már járványosan lépett föl. A veszély közel van, ezért az ellene való védekezésre óhajtom a gazdaközönség figyelmét felhívni.

Elsősorban az ellenséget kell ismerni, hogy ellene védekezhessünk. A lépfene leginkább szarvasmarhák, juhok közt lép fel, de a lovaknál is gyakori. Előidéző oka bacillus anthracis. A természetes fertőzés leginkább a takarmány útján történik, s az a takarmány fertőz legkönnyebben, mely a mélyebben fekvő, mocsaras helyekről való, amennyiben ezek a helyek legalkalmasabbak a bacillus életbentartására s szaporodására. — Tehát mocsaras, iszapos helyről való takarmányt ne essünk.

Fertőzés nem csupán a beteg állattal való közvetlen érintkezés útján, hanem még inkább

indult haza felé. Buskomoran tilt a kocsiiban s iparkodott gondolatait rendbe szedni. Elgondolta, hogy tegnap óta mennyi baj, bosszúság érte s ráadásul még nem is evett. Bizony jobb lett volna otthon maradnia! E közben az eső is megeredt. Pista bátyám elkeseredettsége a tetőpontra hágott. Most jutott eszébe, hogy milyen jó volna most a szűr. Hazáig verte az eső. Hazaérve a gyepelt a kocsiába dobta s besietett a házba. Még szerencséje volt, hogy egy jókora náthán kívül más baja nem esett.

A vásár óta elmúlt már két nap s jegyző komák el nem tudták gondolni, hogy mi baj lehet a szomszédban, hogy Pista bácsit sehol sem lehet látni. Ha kijön is a házból, csak úgy bujik s olyan mint az árnyék. Talán csak nem beteg? Végre is meg kell nézni, gondolták komák, s pár perc múlva már Pista bátyám portáján kopogtattak.

Amilyen vig, kedves szokott lenni máskor a találkozás, éppen olyan nyomott, unalmas volt az most. A máskor oly beszédes, oly jóízű Pista bácsiból most csaknem fogóval kellett a szót kiszedni. Sok faggatásra végre aztán elmondotta a lendvai vásárt, a nyulat, a szűrt, szóval mindent, miközben, — folyton bocsánatot kérve, — szentül ígérte, hogy a szűrt ő maga fogja megvenni. Meg is vette. Sok év telt el azóta. Pista bátyám már aggastyán, de azért a lendvai vásárt még ma is emlégeti s ugyanakkor, minden baj és kellemetlenség okának azt az átkozott nyulat tartja.

Pap József.

közvetve történik. Ugyanis a beteg állat a takarmányt fertőzi s más egészséges állat a fertőzött eledelét elfogyasztván, elkapja a betegséget. Azért kiségedőnknek — kik igen szeretnek vásározni — inkább az tanácsosabb, hogy az idegen helyről hozott szarvasmarhát legalább egy hétig a saját állataitól tartsa elkülönítve.

Ha már egyszer a betegség fellépett, védekeznünk kell; hogy tovább ne terjedjen. Ezért a ragályfogó anyagot, pl. takarmány, jászol és egyebek, melyekkel a beteg állat érintkezett, meg kell semmisíteni. Ezt nemcsak a törvény írja elő, de saját érdekünk is követeli.

Legfőbb védekezés a *védoztatás*. Mint minden oltásnál, úgy ennél is ugyanazt a betegséget oltják az állatba, mint a mely betegség ellen védekezni óhajtunk. Ez által a szervezetet hozzá szoktatjuk ahhoz a ragályanyaghoz, mely ha később megtámadja, a mérgeanyaghoz szokott szervezet néki ellenállni képes.

Az oltás védő, nem gyógyító. Tehát mielőtt a lépfene fellépne, kell az állatokat beoltatni. Több esetben már midőn fellépett a betegség, akkor oltották be az állatokat s ez is megakadályozta a baj továbbterjedését.

Nagyobb gazdaságokban már rendszeresen évenként oltatják szarvasmarha állományukat s azt hiszem, ha fontos a nagy gazda több állatjának megmentése, annál szükségesebb, hogy a kiségedő egyetlen állatját mentse meg. Ezért igen tanácsos, hogy a községek kiségedői szövetkezve iparkodjanak az oltás által előre védekezve az ellenség elé nézni, hogyha — amit Isten ne adjon — mégis megtámadná, nyugodt lelkiismerettel mondhasssa, megtettem azt, amit tehettem.

Egyes községekben e szövetkezést a kiségedők megselekedték. Ajánlatos volna, ha a jó példát minden község követné.

S. J.

Forgácsok.

Sümege városa kevés híján 12 ezer koronát költ az elemi iskolára. Igaz, 15 ezernek is volna helye, de mégis nagy összeg az. Ennek a szép áldozatkészségnek dacára az ovókötelesek leszámításával 200 gyermek nem látogatja az iskolát. Hát ezért hozza a város azt a nagy áldozatot, hogy ilyen szertelen sok gyermek ne részesüljön az iskola áldásaiban? Bizony súlyos, nagyon súlyos mulasztás ez.

Évek óta lassu, de folytonos visszaesés mutatkozik s a múlt évben már vagy 80 tanulóval kevesebb látogatta a mindennapi elemi iskolát, mint 5-6 évvel ezelőtt. Holott a város népessége valamiképpel mégis csak emelkedett. Ugyan hol vannak a gyerekek?

Mint hogy a helybeli arra kötelezett hatóságok ezen szemet húnyanak, ajánljuk a királyi tanfelügyelőség szives figyelmébe, mert az mégis csak türethetetlen, hogy ekkora községben ilyen nagy gyereksereg ne látogassa az iskolát.

Nem lesz addig magyar ipar, míg a háromszintű vámsorompókat föl nem állítják szerte a határon. Mert a magyar ember nem kér magyar iparcikket, a kereskedő pedig nem tart. Nem tudnak elszakadni az osztrák ipartól, amelyik vám nélkül özönlik be az országba. Árulják hát ennek a termékeit, a jó bolond magyar meg veszi, ha mindjárt éppen olyan jó, sőt jobb hazait kapna is.

Ott van pl. a mosó szappan, ez a mindennap fogyasztott házi cikk. Egész Sümegben alig találisz a kereskedésekben mást, mint cseh szappant. Ezzel árasztják el a várost és vidékét. Holott a sümegi szappanos maga is kitűnő minőségű szappant főz és árul olcsó pénzen. Itt van helyben és mégis elkalandoznak érte Csehországba.

Úgy van egyebekkel is. Nem is lesz addig magyar ipar, míg a háromszintű vámsorompókat föl nem állítják szerte a határon.

Bárd.

H I R E K.

— **Magyar név.** Ausländer Lázár zalaegerszegi lakos vezetéknevét *Aranyos-ra* változtatta belügyminiszteri engedeleminel.

— **Szabadságon.** Possonyi József városbíró június hó 10-én négy heti kurára Radegundba, *Kellemen* Károly dr. reáliskolai igazgató pedig július 18-án egy hónapi fűrdőzésre Iglo-Fűredre utazott. Igazgató-helyettes *Hölsky* Sándor.

— **Új mise.** Lélekemelő ünnepély folyt le július 7-én Zala-Szegvárott, amely alkalommal Szabó Jenő székesfehérvári újmisési ünnepélyes első sz. miseáldozatát mutatta be az Új Urának, Bende Kovács Adolf enyingi tanfelügyelő-plébános manuduktorsága mellett, a környékbeli papság

lényes segédletével. A zsufolásig telt templomot körülbelül 8-4000 nyi, legnagyobb részt meszeszírrel jött embertömeg vette körül, kiknek *Kálmán* Károly országgyűlési képviselő, sósuti plébános mondott remek szép beszédet, melyben meghatóan és lendületesen fejtegette a sz. mise (primícia) 3 fő részének jelentőségét és korunkra való alkalmazását. A sz. mise után következő áldás még Itánia alatt is folytatódott. Az áldás után (2 óraker) következett az ünnepi lakoma, egyrészt Holub János plébános, másrészt az újmisési szüleinek udvarában. Az első tósztot Bende Kovács Adolf plébános az újmisése, a másodikat pedig Szabó Jenő újmisési mondotta a királyra és pápára. Majd Kálmán Károly képviselő emelte poharát az újmisési szüleinek. Tósztot mondtak még: Szita Román sümegi szentferencendi házfőnök az újmisése, Illa, karakói plébános Kálmán Károlyra, majd Kroutzer Dezső szegvári plébános éltette a gyengélkedése miatt távollévő házigazdát, Holub János plébánost, akit szobájában a vendégek megbízásából és azok nevében Kálmán Károly képviselő is üdvözölt. A nap hátralevő része széles jó kedv és tisztességes mulatozás között telt el.

— **Áthelyezések.** Kitért a háborúság a perlaki állami iskolai tanítók és igazgatójuk, Tóth Sándor között. Vívják a csatát otthon és az iskolai lapok hasábjain. Végre is a tanítótestület 7 tagja áthelyezését kérte. A vallás- és közoktatásügyi miniszter teljesíti a kérelmet. Podluzsányi Gizella kunosvágási és Barla Vilma perlaki, azután Szabó János és Szabóné Kuztika Laura mezőlaborci és Csizsimesia János és Csizsimesiáné Berky Erzsébet perlaki tanítókat kölcsönösen áthelyezte. Elhoz az áthelyezéshez hozzáfűzzük:

— **Fiaim, szeressétek egymást!** Nemzeti-ségi vidéken legyen ez a szeretet még erősebb, hogy szét nem törhető kapocssal forrassa egybe a sziveket.

— **Verseny.** A sümegi lövészársulatnak június 29-én megkezdett, de be nem fejezett lövész tekeversenyét július 7-én folytatták. A verseny mindkét helyen élénk kedvvel folyt. Midőn az utolsó jegy is elfogyott, *Sümegi* Tivadar elnök kihirdette az eredményt. *A lövésznél:* I. Szerdahelyi Károly (26-9 ponttal) utazó tászkát, II. Czunya Sándor (26-4) hőmérőt, III. Mall Vilmos (24) utazó készletet, IV. Darny Kálmán (23) tintartót, V. Pintér Lajos (21) sörös poharat; *a tekénél:* I. Magyar Zsigmond (17 babával) gyorsforralót, II. Mall Vilmos (16) szivardobozt, III. Horvát Géza (16) evő készletet, IV. Gaál Péter (15) szivartárcát, V. Unger Kálmán (14) tálcát nyert. A nyermény-tárgyak csinos izléses — köztük értékes — darabok voltak, csak az a kár, hogy nem sümegi kereskedésből kerültek ki.

— **A vármegye házából.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 9-én *Csertán* Károly alispán elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen néhány jelentéktelenebb ügy kivételével majdnem kizárólagosan nagykanizsai ügyekről volt szó. Nagy-Kanizsa város képviselőtestülete ugyanis elhatározta, hogy honvéd-kaszárnyát építtet és az építkezéssel megbizta, miut a legolcsóbb ajánlattevőt, *Hirschel* Edé nagykanizsai vállalkozót. Elhatározta továbbá, hogy a már elhatározott építkezésekre, utakra és a város rendezésére általában két millió korona kölcsönt vesz fel. A városi képviselőtestület ebbeli határozatát a város VI-VII. kerületi (kis-kanizsai) városatyák megfélebbítették. *Csukkelter* Lajos megyei első aljegyző volt ez ügyek előadója és kimutatta a felelőzések alaptalanságát és így a törvényhatósági bizottság nagy egyöntetűséggel jóváhagyta a városi képviselőtestület ez ügyekben hozott határozatait. Hasonlólag jóváhagyta Nagy-Kanizsának abbéli határozatát, hogy az államilag segített polgári fiu- és leányiskolákat a jövő iskolásváltól kezdve állami kezelésbe bocsátja.

— **Súlyos baleset.** Lapunk zártakor közlik velünk a következő leírás: *Kovács* Vilmos tapolcai ügyvéd apósával és kis fiával utazott haza Révfülöpről. Utközben a lovak megbokrosodtak, a kocsi elragadták s vágattak vele a kemény országúton. A veszedelemben az apa elsőben is fia megmentésére gondolt, kivetette a kocsiból, úgy hogy semmi baja nem esett. Azután Kovács és apósa kiugrottak a kocsiból, de olyan szerencsétlenül, hogy Kovácsnak lába eltörtött, apósa pedig igen súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy jó szerencse lesz, ha életben marad. A kocsinak semmi baja nem esett. Kovácsék balesete városunkban is, ahol számos ismerősük van, mely részvétet keltett.

— **Főlobbant.** Kovács Ödön, Ereki István pénztáros vincellérje sütögette az Epstein Vilmos szőlőjében föllálított viharágyut. Segítségül ott volt mellette a fia is. Mikor az öt mosarat sorjában beledurrogatták a tölcserbe, újra el akartak egyet sütni. A kandócot meg is gyújtották, ennek vége azonban a nyitva feleld puskaporos

ládikába került s ezt fölrobbantotta. A robbanás az ágyu házikójának oldalát, Kovácsot fiasól együtt messze eldobta, a házikó többi részét fölgyújtotta. Szerencsére Kovácséknak nagyobb baja nem történt, csak a fiut érthette volna szörnyű veszedelem, mert a dolmányja hátul tüzet fogott. Erek István látva az égő házikót, egy kanna vízzel odaszaladt. Eppen jókor, hogy a fiunak immár lángra lobbant ruháját eloltsa. Több óvatosságot a viharigyzás körül.

Villám. Hatalmas égiháboru vonult át vidékünkön f. hó 11-én, délután 3 órakor. Dörgött, villámlott és zuhogott az eső, mintha csőbőrhől öntöttek volna. A zápornak kis magja is volt, de ez semmi kárt sem tett. A villám azonban elég kárt okozott Cserép Géza eselmi földmivesnek. A szőlőben levő pincéje mellett állott egy hatalmas, égbenyuló jegenyefa. Ebbe bele vágott a villám, a fáról a pince is tüzet fogott s teljesen el is hamvadt.

Vasuti gyűlés. A keszthelyi tapolcai vasutapolcaivideki érdekeltsége Péter Pál napján Tapolcán, keszthelyvidéki érdekeltsége pedig az utána való napon Keszthelyen a városház nagytermében népes gyűlést tartott. A keszthelyi érdekeltség gyűlést, épp úgy, mint a tapolcaikat, Hertelendy Ferenc országos képviselő vezette, aki a tervezett vasut ügyének állását ismertette a jelenvolókkal. Hét évi vajadás után a vasut ügye Hegedűs kereskedelmi miniszter érdeklődése alapján juthatott dűlőre. Ezelőtt ugyanis 95000 forint volt az állami hozzájárulás összege, amit utjabban 119000 fortra emelt a miniszter. Az érdekeltség ezt ajánzzal vette tudomásul s Hegedűs miniszternek feliratilag fejezte ki köszönetét. Hertelendy elnök válasza ezután, hogy az így kilátásba helyezett 119000 forint, állami hozzájárulás mellett még 19000 forint hiányzik. Ebből tízezer forintot a vállalkozó átvesz s így még 9000 forint fedezéséről kell gondoskodni, amivel a vasut létrejöttének utolsó akadályai is elhárítható. Ennek fedezéséről kéri a gondoskodást. Jelenti egyuttal, hogy a tapolcai értekezleten Ederics, Hegymagas és Raposka községek ezer-ezer forintnak megszavazását helyezték kilátásba s ily értelemben csak 6000 forint fedezéséről szükséges gondoskodni. A gyűlés ez összeg fedezését úgy véli teljesíthetőnek, ha Keszthely város az eddig megszavazott hozzájárulást 2000 s Gyenesdiás, Vonyarc és Meszes-Győrök összesen 1500 forinttal felemelik, míg a többinek egyesek utján Leendő összehozásáról az elnök fog gondoskodni. Lénárd Ernő örömmel vette tudomásul a vasutgyi illetén állását s a gyűlés nevében köszönetet is szavazott Hertelendy Ferencnek a vasutgyiben tett fáradozásáért. Viszont Hertelendy Ferenc méltányolva az anyagi hozzájárulást, köszönte meg az érdekeltség részéről való támogatást. Ezzel a tapolcai-keszthelyi vasut érdekeltségének utolsó előtti gyűlése véget ért.

Hegedűs miniszter a jákai fazekasokért. Az iparművészeti társulat a fazekas ipar érdekében fölterjesztést intézett Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszterhez, aki arra most választott és egyben megette intézkedéseit is. Fazekasiparunk hanyatlásának egyik főoka — úgymond a miniszter — a technikai ismeretekben való visszamaradottságnak tulajdonítható. Ezért fektette ennek az ipárnak föllendítésénél a főszűlyt a fazekasok szakszertű kiképzésére, eszközeik és kőmencéik tökéletesítésére. Amennyiben pedig azt látta, hogy helyenkint a régébbi tradíción alapuló és nemzeti jelleggel bíró díszítési módoknak föntartása, sőt fejlesztése, a keresetforrás fokozása, de a nagyobb anyagi haszon biztosítása érdekében is kívánatos, készségesen támogatta a rendelkezésre álló eszközök keretében a vázolt cél elmozdítására szolgáló törekvéseket. És hogy ennek a miniszter nyomban tanujelét is adja, megbizta Horti Pál professzort, hogy Vas megye déli részein, különösen Jákon, a nyár folyamán a helyenkint divó technikák alapján egyes kiválóbb fazekasiparosokat, vagy háziiparosokat tetszetős, tökéletesebb formák készítésére, izléses ékítmények alkalmazására tanítsa, őket abból a célből megfelelő tervrajzokkal lássa el. Megbizta végül a miniszter a professzort azzal is, hogy egyenkint 10—20 edénytervet, lehetőleg a helyi díszítő motívumok felhasználásával akként készítsen, hogy az egyes ékítmény típusok különböző alakú és rendeltetésű edényformában való alkalmazása is szemléltethető legyen. — Jó volna, ha a professzr úr Sümege-re is ellátogatna. Annyi fazekasunk van, hogy megérdemlik az ide rándulást.

Pályázat postagyakornoki állásokra. A kereskedelemügyi miniszter 135 postagyakornoki jelölt állásra hirdet pályázatot. Középiskolai végzettség, betöltött 19 életév és magyar állampolgárság szükséges. A pályázati kérvények f. évi július hó 31-éig nyújtandók be a fősztolgabíroságok vagy polgármesteri hivatalok útján. Részletes feltételek megteudhatók a posta- és táviráda igazgatóságoknál.

A gyermekek védelme. Plósz Sándor igazságügyminiszter körrendeletet intézett az ország bíróságaihoz és ügyészségeihez. E rendelet megliaítja a büntető bíróságoknak, hogy mind azokban az ügyekben, melyekben gyermekek kintása, elhanyagolása, koldulás vagy erköslösten cölökre való felhasználása a vád tárgya, az iratokat a büntető eljárás befejezése után hivatalból tegyék át az illetékes gyámhatóságokhoz még akkor is, ha felmentő ítéletet hoztak volna, de a gyermekek szükséges gondozása nem látszik kellőleg biztosítottak.

Iskolai értesítő. Vettük a keszthelyi főgimnázium értesítőjét. Szerkesztette Burány György igazgató. Bevezető értekezését *Horatius Sándor* dr. írta *Horatius és Maecenas* címmel. Az 59 lapra terjedő tanulmány a Horatius és Maecenas közt létezett barátságot rajzolja meg. A II. cikk az intézet múlt évi állapotát ismerteti. A tanári testület 10 egyházi és 4 világi erőből állott. A feldolgozott anyag közlése után az értesítő beszámoló a szertárak gyarapodásáról, ami összesen 1725 k. 41 fillérre rugott. Az intézethez kötött alapítványok értéke 30019 kor., kamatjövödelme 1498 k. 40 f., amiből 32 tanuló részesült. Ezenkívül még 21 tanuló kapott jutalmat 585 k. értékben. A Vasváry Kolos 50.000 koronás alapítvány után 17 szegény tanuló 1970 k. 57 f. segedelemben részesült. Az intézet segítőegyesületének vagyona 10932 k. 63 f. A 8 osztályba beiratkozott 201. kik közül 3 magántanuló volt. Az év végére maradt 282. Nyelvre nézve 1 horvát, a többi magyar. Vallásra 192 r. k., 4 helv., 6 ág. ev., 80 izr. Érettséget tett 25. Jelesen érett 7, jól 9, egyszerűen érett 9.

Közönségünkhöz. Lapunk IX. évfolyamának második felére előfizetést nyitunk, kérvén a t. közönséget, hogy az előfizetést megújítani sziveskedjék. Különdösen kárunknak kell azonban azokat, akik lapunk árával hátralékban vannak, hogy ezt postafordultával beküldeni sziveskedjenek. A hátralékok magas összegre emelkedtek, a kiadóhivatalnak pedig a lap tetemes kiadása kerül, hogyan tehát hát eleget kötelezettségének, ha a lap olvasói sem teljesítik kötelességüket s a csekély előfizetési összeget sem küldik be. — Kérésünk teljesítését remélve, maradtunk tisztelettel a kiadóhivatal.

Szopos állatok levágás céljából vasuton vagy hajón való szállítás alkalmával állatorvosi vizsgálatnak alája nem vetendők. Az ily állatok marhalevelein az irányítás rovatba az a körülmény, hogy levágásra van rendelve, világosan kiteendő s akkor minden további vizsgálat nélkül elszállíthatók. Igy szállíthatók szopos borjak, szopos malacok, gödöllyek stb. Malacokat azonban csak ketrecekben, veszekben, zárt kosarakban vagy zsákokban vesznek fel.

Koldusok ellen. Hihetetlen, mennyit zaklatják a lakosokat a koldusok. Nincsen olyan szaka a napnak, amelyen a koldusok ne járának be a falukat, városokat, kéregetve, s ahol nem elégitik ki őket kellőképp, gorombáskodnak, nem ritkán tettelegességre is vetemednek. Most a vármegye alispánja körrendeletileg utasította a hatóságokat, hogy intézkedjenek az iránt, hogy a koldusoknak ez az inváziója megszünjék és a lakosság ne legyen annyira zaklatásnak kitéve.

Menetrend. A balatontavi gőzhajózás menetrendjét meghozattuk. Lapunk kiadóhivatalában az érdeklődők megtekinthetik.

A pálinka ivás ellen. A belügy- és pénzügyminiszterek együttesen leiratban értesítették a vármegye közönségét, hogy az országgyűlés által nekik kiadott s a pálinka ivás korlátozása iránt intézett fólgyómodványok intencióját teljesen helyeslik, de az 1899. évi XXV. t. cikkeket teljesen elégségesnek tartják az állam érdekében is fontos cél elérésére. Utasítják ennél fogva a miniszterek a város és a vármegye közönségét, hogy az említett törvényt szigoruan hajtásák végre és főleg az 5., 7. és 12-ik §-ok értelmében a közönséges pálinka poharanként való kimérését csakis szorosán vett korcsnáokban és pálinkamérésekben engedjék meg, míg a többi kereskedésekben csak finomabb szesz italok kimérését tőrjék meg. Azonkívül pedig korlátozható a pálinkamérések száma, szükség szerint kérelmezhetik a jog megvonását olyanoktól is, akik eddig a pálinkamérésre jogosultak voltak. Bizony üdvös dolog volna, ha e rendeletet végrehajtanák.

Fognak a bankók. A pénzügyminiszterium tudára adja mindenkinek, akinek ötforintos bankója vagyon, sietve adjon tul rajta, mert ezt a kedves, megbílt, nagy népszerűségnek örvendő képművet csak szeptember elsejéig hagyják meg a forgalomban. Igaz, hogy ez a figyelmeztetés kissé korai, mert szeptemberig még sok ötforintost tud fölváltani az iparkodó honpolgár, de

viszont nem kevésbé fölösleges is e figyelmeztetés, mert a legtöbb ötforintos minden különösebb buzdítás nélkül szokott fölváltódni. Inkább üdvös lett volna egy ellenkező irányú figyelmeztetés, hogy akinek van ötforintos bankója, vigyázzon rá és préselje le az inadságos könyvébe. Bárha ennek sem igen lehet fogantatja. Hisz a tékozlásban lán maga az állam jár elől a példával, midőn szeptember elsején egy csomó közhetsülősnek örvendő ötforintost fog a tűzbe dobni. A közmondás úgy tartja, hogy senki se váltsa föl a bankóját, míg másik nincs helyette. az ötforintos mégis az enyészetbe fog megtérni mosolygós amoretteivel és csábító gyümölcs-csendéletével, holott az új ötforint bankót még valahol Bécsben pingálja az ihletett és magasztos hivatását átérző művész.

Gazdasági tudósítás. Vége a kasza suhogásának. Levágták a gabonát s ott fekszik ritka kepekben a tarlón, amit itt-ott ismét felbarázdált a szántóember ekéje. Bizony nagyon soványan ütött ki az idei termés. A május hónapban és július elején át uralkodó szárazság kivált a sovány, köves, meszes talajban nagyon megviselte a gabonát s így nagyon mecsappant az áldás. A középnél jóval gyöngébb termésűnek volt. A kapás növények, a kukorica, burgonya jól vannak. Az esőzés jót tesz nekik. A szőlők pedig igazán gyönyörűek. A jó Isten két kézzel rakta a firtöket a tőkékre s ha valami csapás nem éri, jobb szüretre van reményünk, mint a tavali. Pedig hát tavai is ritka jó szüret volt. El is kel. Ez legalább nagyban enyhíti a rossz aratás mostohaságát. Gyümölcs kevés lesz.

Tolvaj cigányok. Folyó hó 6-án husz tagból álló cigánybanda lepte meg Nagygyörbő községet. Oszkó Bálint lakására behatoltak és ott a mosáshoz előkészített fehér ruhát elcsonték és Mihályfának elstiettek. A csendőrség a lopásról értesülvén a tolvaj cigánybandát Mihályfán elfogta s a sümegei járásbírósnak átadta.

Hirdetmény. Értesítem a t. c. érdeklődő közönséget, hogy vezetésem alatt és a szombathelyi tanintézetek tanáraiból alakítandó tanártestület közreműködésével Szombathelyen, 1901. évi szeptember hó 1-én, *magán leánygimnázium* néven, négy évfolyamra tervezett felsőbb nőképzőintézet fog megnyílni. E tanintézet első évfolyamára (gimnázium ötödik osztálya) jelentkezhetnek azok a leányok, akik a polgári vagy felsőbb leányiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. Tándij 160 korona, mely három részletben fizethető. Jelentkezni lehet f. évi július hó 15 től augusztus hó 30-ig alulírottánál (Szombathely, Villasar), aki az érdeklődőknek tájékozható felvilágosítás céljából, készséggel áll rendelkezésre. Szombathelyt, 1901. július hó. *Greisingerné Krecsényi Ilona.*

Értesítés. A tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület *eperjesi* kollegiumának jogakademiáján az 1901—1901. évre a heiratások folyó évi szeptember 1-étől 12-éig eszközlendők; az előadások pedig szeptember hó 16-án kezdődnek. Utólagos felvételnek szept. 13—15-ik napjainak dékánai, azután pedig tanári-kari engedéllyel lehet helye. Azok az egyéves önkéntesek, akik tényleges katonai szolgálatukat f. évi szeptember hó végén fejezik be, október 1—8. napjain iratkozhatnak be. A vizsgálatok határideje szept. 1-étől 15-éig terjed. A jogakademiái hallgatók általában részesülhetnek a kollegium kebelében fennálló tápintézet kedvezményeiben (az erre nézve megállapított *felvételi* díjak a következők: obd és vacsoráért 62 k., ebédért 88 k.). Az arra érdemesek igényt tarthatnak a kollegium által évenkiut kiosztani szokott ösztöndíjakra; valamint a szegénysorsúak tandíjmentességre, tápintézet díj engedélyre s a jelentékeny alapítókével rendelkező „Jogász segély egyesület” támogatására számíthatnak. A jogakademiái ifjusági, valamint a kollegiumi nagy könyvtár a hallgatók rendelkezésére fog állani. Mindennemű felvilágosításokkal szivesen szolgál a jogakademia igazgatósága.

Üvegümekeket gyümölcs eltételére a legjobb minőségűt, a legolcsóbbt áron *Wirsburger Jakob* cégnél, Sümegeben vásárolhatunk.

Kőbányai palacksör folyton frissen töltve, $\frac{1}{10}$ literes üvegekben 16 kr. Együttal felhívom a t. közönség figyelmét az ementali, groi, imperiál és sárvári roindor sajtókra, továbbá a lipői és jütüróra, melyek üzletemben $\frac{1}{2}$ és 1 kilós lödönnyökben is kaphatók. Vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán friss szombathelyi frankfurter, pariser és szafaládé kapható. Ezenkívül állandóan tartok friss töltésű *Regedei, Mohai, Petanci, Gieszhübl mattoni, Rohúsi Templom forrás, Szalvator, Karlsbadi, Király és magyar selters, Kiszingeri Rákócy forrás* savanyu és *Hunyadi, Arany F., Erzsébet és Paula* budai keserűvizeket. Továbbá permetezéshez szükséges kékgalic, kőnvirág, ugy-szintén a szőlőkötözéshez Jatafonál és Raffia hánacs jutányosan szereshető be üzletemben. *Berecky Gyula*, Sümege.

Közgazdaság.

Tennivalók a tarlószabaduláskor.

Hazánkban, mint ismeretes, többnyire szárazság uralkodik a tarlószabaduláskor. Ezen ezért minden rendelkezésünkre álló eszközt és módot fel kell használnunk arra, hogy a tarló teljes kiszáradását megakadályozzuk. S ha kérdi valaki, hogy mi legyen hát amaz eszköz, mely célra vezet, válaszul mást nem adhatunk, mint tanácsot a tarló minél korábbi feltörésére. Várni addig, míg a kereszteteket lehordva, tarlónk teljesen felszabadul, hiba lenne. A kereszteteket a lehető legszélesebb kettős sorokba kell állítani s a sorközöket hármasszántó eszközökkel felszántani. Soh'se felejtjük el, hogy a kaszát nyomon kövesse az eke, még pedig úgy, hogy 7—8 centiméternél mélyebb barázdát ne húzzon.

Hogy miért? azt elmondjuk a következőkben: Sietni kell a szántással azért, mert a felszabadulás után való rögtöni szántással megakadályozzuk a föld gyors kiszáradását, előmozdítjuk a gyomok kikelését és megnehezítvén az alsóbb rétegek viztartalmának elpárolgását, könnyebben eszközölhetjük a későbbi szántásokat is. Ha a tarló hosszabb ideig van kitéve a szélnek s a nap hevének, a talajok — különösen a kötöttebbek — az eszések beállta előtt egyáltalán nem szánthatók. Hét-nyolc centiméternél mélyebben pedig azért nem szabad dolgoznunk, mert akkor veszélyeztetve lenne ama szándék, mely a gyomok tökéletes kiirtására irányul. Ugyanis a tarlón igen sok gyommag hever, s ha az idejekorán sekélyen a talajba fordítatik, már az első eső után csirázásnak indul s a fejlődő gyomok vagy egy boronával, vagy a következő szántással tönkre tehetők, ellenben ha mélyen

borítanak alá, akkor a gyom csak tavasszal lát napvilágot a tavaszi vetés fejlődésével egyidejűleg.

A szántást nyomon kövesse a gyűrűs henger, mert a sekélyen lefordított tarló nagyon üregessé teszi a földet s az ilyen üreges, laza és később erősen ülepedő talajban a fejlődő növények nem jól érzik magukat. A gyűrűs henger összenyomván a földet, fokozza annak vízfel szívó képességét s előmozdítja a gyomok gyorsabb kikelését.

Ha a tarló műtrágyával kapcsolatos zöldtrágyázás céljából csillagfürttel, őszi borsóval, őszi búkkönnyel vagy más zöldtrágya növényvel vetetnek be, úgy a szántás és hengerezéssel lépést tart a vetés is, melyet újból a gyűrűs henger munkája követ.

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria. Feltalálója a csúsz és köszvény-ellenes vértisztító teának.

Vértisztító csúsz és köszvény ellen.

Hogy jelen alkalommal a nyilvánosság elé lépek, teszem ezt azért, mert 1-ször kötelességemnek tartom, hogy Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak Neunkirchenben, köszönetemet nyilvánítsam azon szolgálataiért, melyekkel fájdalmas köszvényemet vértisztító teájával enyhítette; 2-szor azért, hogy mindazoknak figyelmét, kik köszvény és csúszban szenvednek, e kitűnő teára felhívjam.

Lehetetlen a fájdalmat leírni, mit 8 év óta időváltozásoknál szenvedtem és amelyektől semmiféle gyógyszer, sem pedig a Badeni kénfürdőt használata nem mentett meg. Éjszaka nem tudtam aludni, étvágyam szemléltomást csökkent és testi erőm is megfogyott. Fentemlített tea 4 heti használata után fájdalmaim elmúltak, sőt 6 hét óta a teát nem iszom, mégis bajomat megszüntnek és testi erőmet javultnak mondhatom. Akik hasonló bajban szenvednek, forduljanak e kitűnő teához, és bizton hiszem, hogy Wilhelm Ferenc urat örökké áldani fogják.

Teljes tisztelettel

II. Butschin-Streitfeld gróf
7—7 főhadnagy neje.

Sümege, a főtéren levő
Jandó-féle ház
eladó vagy bérbeadó.

Bővebb felvilágosítást ad:
özv. Jandó Ferencné, Sümege.

GAZDAKÖZÖNSÉG

b. figyelmébe!

Értesitem a n. é. sümegvidéki gazdaközönséget, hogy a csehországi Thomas-salak kizárólagos elárusítását birom SÜMEG ÉS VIDÉKE részére és azt eredeti gyári áron szállítom.

Kérem eziránt hozzám bizalommal fordulni.

Tisztelettel

SCHWARZ EMIL,
TAPOLCZA.

2—10

KLEIN MÓR

nagy-kanizsai és Dréher-féle sörraktára,
Sümege.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy ezentul a nagy-kanizsai sörön kívül

kőbányai Dréher-féle sört

is hordókban és zárt palackokban állandóan raktáron tartok.

A nagy érdemű közönség becses pártfogását kéri

kitűnő tisztelettel

KLEIN MÓR.

GYOMOR BETEGEKNEK!

Mindazoknak, — kik meghűlés, a gyomor túlterhelése, éretlen gyümölcs, nehezen emészthető forró vagy hideg ételek evése vagy a rendetlen életmód által

gyomor-fájás, gyomor-görcs, gyomor-lob. nehéz emésztés vagy elnyálkásodásban szenvednek, — ezen jó háziszert, melynek kitűnő hatását már számos éven át kipróbálták, a legmelegebben ajánlhatjuk. E háziszert az ismert

EMÉSZTŐ- és VÉRTISZTÍTÓ-SZER, a

HUBERT ULRICH-féle „NÖVÉNY-BOR“.

Ezen növény-bor kiváló gyógyhatású növényekből és jó borból lesz készítve, midáltal az ember emésztési szerveit föléleszti és erősíti, anélkül, hogy hashajtó szer volna. — A növénybor a vérkeringési akadályokat eltávolítja és a vért a betegséget előidéző anyagokból kitisztítja. Asonkéül hatásosan elősegíti az egészséges vérképződést.

Ha a növénybort kellő időben használatba veszik, a betegségeket már csirájukban megelőzheti. Ezért ne mulassza el senki a növénybort más, egészségtelen szerekek előnybe részesíteni. Betegségek, mint fejfájás, hűségesség, gyomorégetés, rosszullét hányással, mely bajt idélt gyomorbetegségeknél nagyobb mérvben szokott fellépni, sok esetben néhányszor való ivás után gyógyíthatnak.

Székszükülés és ennek kellemetlen következményei, mint kólika, szívdobogás, álmatlanság, valamint vértódlás a májban, lépben és ereken (aranyeres fájdalmak) növényborom által gyorsan és sikeresen fájdalom nélkül gyógyíthatnak. A növénybor a rossz emésztést megszünteti, az emésztő szerveket föléleszti és a gyomorban levő ártalmas anyagokat könnyű meghajtás által eltávolítja.

A soványság, vérszegénység, halaványszín, elerőtlenedés rendszeren a rossz emésztés, a kevés vérképződés és a máj betegségének következménye. Teljes étvágytalanság, ideghaj és rossz kedélyállapot folytán némely beteg lassan elsoványodik. E növénybor az elerőtlenedett testnek új életért ad. E növénybor az étvágyat emeli, az emésztést föléleszti és a tápláló anyagot rendszeren földolgozza, a vérképződést javítja és sieteti, az idegeket lecsendesíti és a betegnek új életkedvet ad. — Számos elismerő levél és köszönő irat igazolja el.

A növénybor kapható 3 és 4 koronás üvegekben a következő gyógyszertárakban: Csabrendek, Devecser, Jánosháza, Zala-Szent-Grót, Szent-Gál, Zirc, Pápa, Lovász-Patona, Szany, Beled, Sárvár, Vasvár, Csány, Keszthely, Tapolca, N.-Vászony, Veszprém, Szombathely stb. valamint Magyarország és Ausztria összes kisebb és nagyobb helyiségeinek gyógyszertárában.

Utánzatoktól óvakodjunk!

Vételnél kérjünk

„Hubert Ulrich-féle Növénybort“.